

kladny v M. O., neboť podle § 43 zákona ze dne 28. července 1889, č. 127 ř. z., jenž byl zachován v platnosti č. 12, čl. IX uvoz. zák. k ex. ř., jest nemocenské bratrských pokladen vyňato z exekuce, ježto nemocenské není výslužným (provisí) ani platem výslužnému podobným. Nemocenské jest podpora, poskytovaná bratrskou pokladnou onemocnělým členům v nemoci po dobu časově omezenou k uhájení živobytí, poněvadž nemají nároku na mzdu, ježto nekonají práci, provise však slouží k zaopatření členů pokladny, již se stali trvale k výdělku neschopni ať nemocí, stářím nebo úrazem, a trvá do smrti nebo do opětného nabytí způsobilosti bez časového obmezení. Podle znění § 88 odst. 2. zák. ze dne 11. července 1922, č. 242 Sb. z. a n. byla povolována exekuce zabavením nemocenského, poněvadž zákon uváděl mezi zaopatřovacími platy v § 1 téhož zák. i nemocenské. Zákonem ze dne 3. července 1936, č. 200 Sb. z. a n. ve čl. I. rozlišuje se 1. nemocenské a 2. provise (invalidní, starobní, vdovská, sirotčí, výbavné a odbytné). Toto rozlišení zdůrazňuje důvodová zpráva čís. 503 IV z 1936 poslanecké sněmovny N. S. k tomuto zákonu. Podle čl. VI, odst. 2 uved. zák. jest ve znění zákona č. 242/1922 Sb. z. a n. nahraditi výrazy k označení dávek provisiho pojištění (důchod, zaopatřovací plat a pod.), výrazem provise, čímž zákon zřetelně označil dávky uvedené ve čl. I. § 1 čís. 2 a nikoli také nemocenské, takže vylučuje ze zabavení nemocenské dávky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky s tímto odůvodněním:

Vývody dovolacího rekursu nejsou s to vyvrátiti správné, stavu věci a zákonu odpovídající odůvodnění napadeného usnesení. Rekursní soud správně zdůrazňuje nový doslov § 88 (2) zákona čís. 242/1922 Sb. z. a n. podle čl. VI 2 zákona č. 200/1936 Sb. z. a n., jenž nezůstává pochybnosti o tom, že nemocenské, poskytované revírní bratrskou pokladnou jest z exekuce vůbec vyloučeno, neboť podle § 88 (2) zák. č. 242/1922 Sb. z. a n. může býti vedena exekuce nebo zajišťovací úkon až do polovice zaopatřovacího platu, zaopatřovacím platem pak podle čl. VI 2 zákona č. 200/1936 Sb. z. a n. jest vyrozumívati jen provise, tudíž dávky uvedené v § 1, č. 2 zákona č. 242/1922 Sb. z. a n. v doslovu čl. I zák. č. 200/1936 Sb. z. a n. a nikoli dávky pro případ nemoci, jež jsou uvedeny v § 1 pod č. 1, takže nespádají pod pojem provise.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. ledna 1937 R II 525/36.)

Kyas.

Z finanční judikatury nejvyššího správního soudu.

Teprve delší praktické provádění určitého zákona přináší s sebou konflikty při řešení různých ne zcela běžných otázek a proto také judikatura v oboru přímých daní dospívá teprve v poslední

době k zásadnímu řešení různých sporných bodů. Pro obor **daně důchodové** vyslovuje nález z 1. IV. 1936, č. 20.681/35 zásadu, že osoba bydlící na území státu rakouského podléhá ve státě československém dani důchodové i s hlediska smlouvy č. 414/1922 Sb. svým důchodem, plynoucím jí z nemovitostí nalézajících se na československém území. Nález z 6. IV. 1936, č. 12.278/36 obírá se otázkou, pokud určité náhrady spadají do základu daně důchodové a vyslovuje u výkladu ustanovení

§ 7.

V daném případě šlo o náhradu škody způsobené krupobitím, t. j. o náhradu ztráty, způsobené na výtěžku stěžovatelova majetku pozemkového, takže náhrada ta v podstatě nemůže býti ničím jiným nežli kapitálem, vplynulým do stěžovatelova majetku místo očekávaného výnosu (výtěžku) jeho pozemkového majetku, nikoli tedy příjem za zcizení neb zničení, resp. zhoršení jeho majetku (majetkové podstaty).

Stěžovatel snaží se sice své tvrzení, že jde o kapitálovou náhradu věcné škody na majetku, odůvodniti tím, že úroda až do jejího oddělení od pozemku tvoří podle předpisu soukromého práva součást nemovitého majetku; leč tu přehlíží, že pojištění krupobitní je pojištění výnosu pozemků, jenž jest dani podrobeným důchodem a proto náhrada za zničení neb poškození úrody nemůže býti kvalifikována jako majetkový přesun ve smyslu § 7, odst. 2., nýbrž jen jako ekvivalent výnosu pozemkového majetku.

Okolnost pak, že k dosažení úrody, jejíž poškození bylo důvodem krupobitní náhrady, bylo věnováno semeno a práce, takže krupobitní náhrada jest částečně i náhradou těchto výdajů, nemůže na zásadní povaze krupobitní náhrady jako ekvivalentu za ušlý výnos pozemkového majetku nic měniti, nýbrž může míti jen význam pro výpočet čistého výnosu tímto způsobem poplatníkovi z pozemkového majetku vplynulého. V tom směru pak stěžovatel ani netvrdí, že by při výpočtu celkového zdanitelného výnosu z pozemků nebyl býval vzat zřetel na dotyčné položky výdajové.

Pokud pak stěžovatel uvádí též, že náhrada krupobitní jest příjem »mimořádný«, který dani vůbec nepodléhá, přehlíží, že »mimořádnými« příjmy, jež dani podle § 7, odst. 2. nepodléhají, jsou jen příjmy z mimořádných darů a podobného bezplatného věnování, o jaké však zde nejde, když krupobitní náhrada byla vyplacena na základě pojišťovací smlouvy, tedy na podkladě stěžovatelova právního nároku z dostavení se pojistného případu.

Pro státní zaměstnance má pak význam nález z 27. III. 1936, č. 14.245/36, vyslovující zásadu, že slušné vyplacené státnímu zaměstnanci za měsíc leden určitého roku již v prosinci roku předcházejícího, jest důchodem skutečně dosaženým v roce výplaty. Soud vzhledem ke konkrétnímu spornému případu vázal svůj výrok jen na slušné státních zaměstnanců, vyslovený názor bude se však patrně vztahovati na služební požitky vůbec.

Pro obor **všeobecné daně výdělkové** jest zásadního významu nále z 31. března 1936, č. 11.522/36, v němž soud vyslovuje, vykládaje ustanovení

§ 15, č. 1., písm. b).

Podle § 15, č. 1. jest, aby se zjistil důchod podrobený důchodové dani, a podle § 55, odst. 1. také za účelem zjištění ryzího výtěžku podrobeného všeobecné dani výdělkové, od příjmu odčísti veškeré výdaje učiněné na dosažení, zabezpečení a udržení důchodu. Jako jeden druh těchto výdajů uvádí § 15, č. 1., písm. b) odpisy přiměřené ztrátám na podstatě, jestliže tyto ztráty v provozování podniku již nastaly neb pravděpodobně jako předvídaný výsledek obchodních poměrů nastanou. Není tedy podle tohoto zákona ustanovení od příjmu dotčeného roku odčitatelná každá ztráta, nýbrž jen taková, která je v souvislosti s provozováním podniku jakožto zdrojem příjmu v dotčeném berním roce. Neslouží-li však předmět v dotčeném berním roce provozování podniku, nemůže býti tvrzeno, že ztráta u něho nastalá přihodila se »v provozování podniku«. Ztrátu na takovémto předmětu nelze proto považovati za výdaj učiněný na dosažení, zabezpečení a udržování důchodu podle § 15, č. 1., nýbrž jde o ztrátu týkající se majetkové podstaty, která podle výslovného ustanovení § 17, č. 2. vedle § 55, odst. 1. nemůže od důchodu, pokud se týče ryzího výtěžku, být odečtena.

Otázkou dělby daně obírá se nále z 7. V. 1936, č. 12.859/36, vyslovující, že podle § 58, odst. 2. je priméřným měřítkem pro dělbu daně poměr částek vydaných na služné a mzdy v jednotlivých provozovnách, a že subsidiárního měřítka možno použítí jen tehdy, není-li možno dělbu podle uvedeného měřítka provéstí.

Pro **zvláštní daň výdělkovou** dospívá nále z 13. III. 1936, č. 11.525/36 k závěru, že nastala-li v důsledku rozsudku nedobytnost pohledávky v určitém roce, nelze pohledávku odpisovati v pozdějších letech. Vyslovuje se tu s poukazem na ustanovení

§ 79, písm. f).

Stěžovatelka sama přiznává, že její spor pořadem práva soukromého byl vyřešen s platností konečnou rozsudkem soudní tabule v K. ze dne 11. srpna 1926. Byly-li však řádné právní prostředky projednáváním sporu soudní tabule v K. vyčerpány, pak ovšem, když stěžovatelka i v této stoličce svůj spor o pohledávku 14.000 Kč prohrála, stala se pro ni pohledávka ta vydáním rozsudku soudní tabule, tedy v roce 1926 nedobytnou, odpisu v tomto roce podle § 79, písm. f) schopnou. Okolnosti, že stěžovatelka mohla v 6 měsících po vydání rozsudku a chtěla zakročit o obnovu sporu, resp. že stěžovatelce se podařilo po vydání zmíněného rozsudku přiměti protistranu, aby přistoupila ještě na řešení sporu rozhodčím soudem, jež se pak provedlo v roce 1927, nemohlo býti

založeno právo odepsati tuto pohledávku podle ustanovení § 79, písm. f) v roce 1927, byla-li tu nedobytnost pohledávky již důsledkem rozsudku soudní tabule v K. ze dne 11. srpna 1926 v roce 1926.

Nález z 13. III. 1936, č. 11.363/36 vyslovuje, že ryzími ročními premii, jichž úhrn tvoří základ zvláštní daně výdělkové vzájemných pojišťoven podle § 83, odst. 5., je rozuměti celé částky odváděné pod titulem premií po srážce nahrazených premií-bonus. Soud tu argumentuje vykládaje ustanovení

§ 83, odst. 5.

»Paragraf 83, odst. 5., týkající se zvláštní daně výdělkové, stanoví: »U vzájemných společností pojišťovacích činí daň jednu tisícinu úhrnu ročních ryzích premií (po srážce nahrazených premií-bonus).«

Ze stylisace tohoto ustanovení zákona, a to ze slov, vložených do závorky, »po srážce nahrazených premií-bonus«, je zřejmo, že zákon těmito vloženými slovy určil pojem ryzí premie, která podle tohoto zákonného ustanovení má býti základem zvláštní daně výdělkové — odchýlně od ustanovení §§ 76 až 82 zák., stanovících základ daňový — a to v tom smyslu, že základem daně jest u vzájemných pojišťovacích společností úhrn ročních premií, t. j. celých částek, placených pojištěnci pojišťovně z titulu premií, po odečtení nahrazených premií-bonus. Kdyby zákonodárce nebyl mínil vloženými slovy určití pojem ryzí premie jako základu daně, nebyl by tu vložil ona slova do závorky. Že zákon o př. d., vloživ slova ta do závorky, vysvětluje pojem určitých výrazů v zákoně uvedených, je zřejmo také i z jiných ustanovení zákona, a to, co se týče zvláštní daně výdělkové, učinil tak v § 72, písm. d), odst. 2. a písm. g), odst. 1., v § 78, písm. c), v § 79, písm. f), odst. 1., v § 79, písm. h) a v § 81, odst. 2., a pokud jde o jiné daně, na př. u všeobecné daně výdělkové, v § 57, odst. 6.

Dlužno tedy ryzími ročními premii, jichž úhrn tvoří základ zvláštní daně výdělkové u vzájemných pojišťoven, rozuměti celé premie, placené pojištěnci pojišťovně, t. j. celé částky odváděné z titulu premií, nikoli pouze části těchto premií, nutné ke krytí pojišťovacího rizika, t. j. po odečtení přírážek a poplatků zahrnutých v úhrnné premii — po srážce nahrazených premií-bonus.

Jestliže tedy zák. o př. daních obsahuje vlastní stanovení pojmu ryzí premie jako základu zvláštní daně výdělkové, není třeba podle § 6 obč. zák., na který stížnosti také poukazují, pojem ten teprve hledat a nelze zejména uznati, že zákon má tu na mysli pojem ryzí premie ve smyslu pojistně technickém nebo že snad pojem ten bylo by vykládati s hlediska poplatkového, jak stížnosti patrně za to mají, dovolávající se cis. nař. z 15. září 1915, č. 280 ř. z. o poplatku ze smluv pojišťovacích. Je proto také nerozhodné, jakou povahu mají poplatky, placené jednotlivými pojištěnci pojišťovně v úhrnné premii jako její součást, zejména zda šlo o dávky, opakující se každoročně či nikoli.

Z ustanovení § 76, odst. 2., jehož se dovolává stížnost, týkající se berního roku 1932, nemůže stěžovatelka nic dovozovati pro své stanovisko, poněvadž ustanovení to platí pro zjištění základu daně, z něhož se vyměřuje daň podle ustanovení § 83, odst. 1., 3. a 4., a nemůže se tedy ustanovení to vztahovati na vzájemné pojistovny, pro které platí výhradně ustanovení § 83, odst. 5. a při nichž, jak již bylo uvedeno, odpadá zjišťovati daňový základ podle §§ 76 a násl.«

Dospívá se tu tedy na základě ne zcela přesvědčivé argumentace k odchylnému výkladu pojmu ryzí premie, než je jinak obvyklý. Dlužno tu ovšem podotknouti, že soud setrvává na výkladu běžném již za platnosti zákona o osobních daních a že kořen věci tkví v tom, že zákon volí termín ryzí premie, ačkoliv má patrně na mysli to, co běžně bývá označováno jako premie hrubá.

Nejdůležitějším z nálezů, týkajících se zvláštní daně výdělkové, je však nález ze 14. IV. 1936, č. 6700/34, v němž soud již zcela jasně vyslovuje zásadu (v některých dřívějších judikátech jen naznačenou), že výrok o evidenci rezervních fondů, obsažený v platebním rozkaze na určitý berní rok, je součástí platebního rozkazu právní moci schopnou, a že nenapadne-li poplatník tento výrok odvoláním proti platebnímu rozkazu, nemůže tomuto zjištění stavu a rozdělení rezervních fondů (samozřejmě pokud nedoznalo změny) odporovati v odvoláních z platebních rozkazů na příští berní léta.

Z nálezů týkajících se **daně činžovní** dlužno upozorniti na nález z 15. IV. 1936, č. 11.196/33. Zde vyslovuje soud k

§ 149, odst. 4.

»Podle § 149, odst. 4. nájemné nedobytné, t. j. takové, které po projití nájemního období, za které bylo splatno, zůstalo jinými osobami nežli v odst. 3. uvedenými nezapraveno a prokazatelně nemohlo by býti vydobyto, nepokládá se za nájemné.

Stížnost snaží se dovoditi, že stěžovatelka ve správním řízení prokázala, že sjednané nájemné nemohlo by býti vydobyto. Než z okolností ve stížnosti pro tento názor uváděných ještě neplyne, že dlužné nájemné z let 1927 a 1928, o které tu jde, nemohlo by býti vydobyto, když stěžovatelka netvrdila ve správním řízení a netvrdí ani ve stížnosti, že by byla proti nájemci provedla nějaké kroky k vymožení dlužné činže a že pokus v této věci učiněný zůstal bezvýsledný. Naopak ve stěžovatelčině dopisu z 15. června 1931, adresovaném nájemníkovi, sdělen byl tomuto výsledek vzájemně sjednané dohody, podle které vzhledem k okolnostem nájemníkem vylíčených stěžovatelka se vzdává části nájemného, připadajícího na dobu od 1. srpna 1927 a k úplnému vyrovnání své pohledávky z titulu nájmu za dobu od 1. ledna do 31. července 1928 přijímá částku 40.000 Kč.

Za tohoto stavu nutno uznati, že žalovaný úřad právem vyslovil, že když stěžovatelka nepředložila žádného dokladu o bez-

výsledném vymáhání nájemného, nemohl úřad její tvrzení, že vymáhání nájemného bylo by bezvýsledným, považovati za dostačující průkaz nedobytnosti nájemného a mohl tedy míti za to, že jde o prominuté nájemné, jež podle § 149, odst. 3. pokládá se za skutečně přijaté.«

Požaduje se tedy v praxi pro to, aby určité nájemné bylo uznáno za nedobytné, aby byly podniknuty kroky k jeho vydobytí, které se nesetkají s úspěchem.

Pokud jde o **ručení za daň** předepsanou manželovi, je s hlediska procesního upozorniti na nále z 6. III. 1936, č. 10.600/36, v němž se soud obírá otázkou, jaké námitky možno uplatniti proti platební výzvě, vykládáje ustanovení

§ 266, odst. 1.

Berní správa oznámila výzvou z 24. listopadu 1931 stěžovatelce, že ručí podle § 264, odst. 6. zák. č. 76/1927 Sb. za dlužné daně, které nemohly býti na jejím manželu vymoženy řízením donucovacím, při čemž uvedeny jednotlivé dlužné částky.

Naříkaným rozhodnutím bylo odvolání, pokud je o to spor, zamítnuto s odůvodněním: »Námitka, že odvolatelka nenabyla od manžela jmění, je pro uplatnění ručení podle § 264, odst. 1., č. 6. zák. o př. d. irrelevantní; k tomu bude přihlédnuto při vymáhání platů z důvodů ručení.«

Na sporu jest jediné právní otázka, zda námitku, že manžel neručí podle ustanovení § 264, odst. 1., č. 6. za daně, předepsané druhému manželovi určitými majetkovými součástkami, z důvodu uvedeného v § 264, odst. 2., totiž, že jich prokazatelně nenabyl od druhého manžela, možno uplatniti proti platební výzvě, vydané podle § 266, odst. 1., jak za to má stížnost, či teprve až »při vymáhání platů z důvodu ručení«, jak za to má naříkané rozhodnutí.

Soud uvážil:

Paragraf 264, jednající o osobním ručení, stanoví v odst. 1. po č. 6., že, nemohla-li býti daň s přírážkami a příslušenstvím na osobě k tomu povinné vymožena řízením donucovacím, ručí za její zaplacení osobně manžel za daň důchodovou, všeobecnou daň výdělkovou, rentovou a z vyššího služného, předepsanou druhému manželovi za dobu, v níž žil s ním ve společné domácnosti. Odst. 2. téhož paragrafu praví pak mimo jiné, že manžel v odst. 1., č. 6. dotčený neručí jměním, kterého prokazatelně nenabyl od druhého manžela. Jde tu tedy o osobní ručení manželovo s věnou výjimkou co do jmění určitým způsobem kvalifikovaného.

Podle § 266, odst. 1. uplatní se ručení podle předchozích ustanovení (§§ 264 a 265) platební výzvou vyměřovacího úřadu, z kterého lze se odvolati jak co do přípustnosti ručení, tak co do celkového výpočtu vymáhaných částek...

Z uvedených ustanovení plyne, že podle § 264, odst. 2. je z ručení výslovně vyňato jmění, kterého manžel — zásadně ručící — prokazatelně nenabyl od druhého manžela; ale pak tu zákon

nepřipouští ručení tímto jměním, a je proto námitka, že určité majetkové součásti vzhledem k tomuto zákonnému ustanovení neručí, námitkou proti přípustnosti ručení co do určitého jmění a je proto podle výslovného ustanovení § 266, odst. 1. možno námitku tu uplatnit již proti platební výzvě, vydané podle téhož ustanovení.

Odepřel-li tedy žalovaný úřad námitkou takovou, uplatněnou v odvolání z platební výzvy, věcně se obíratí, porušil zákon.

Pokud jde o **daňové řízení**, dlužno upozorniti i na nález z 20. V. 1936, č. 15.320/33, v němž soud vyslovuje k

§ 314.

»V daném případě byl stěžovatel dekretem ze dne 18. května 1931 s poukazem na ustanovení § 325, odst. 1. vyzván, aby do 8 dnů veškeré příjmové a výdajové položky prokázal předložením svých obchodních knih nebo svých zápisků a záznamů a všech dokladů k nim a zároveň v dekretu bylo uvedeno, že, dá-li přednost ústnímu jednání, může podati vysvětlení do téže doby v úředních místnostech berní správy v úředních hodinách od 8 do 12 hodin. V odpovědi na tuto výzvu stěžovatel uvedl, že je ochoten předložiti své obchodní knihy i celou korespondenci a žádal za stanovení dne a hodiny, kdy se má s nimi k úřadu dostaviti. Podle toho stěžovatel výzvě dekretu, aby předložil obchodní knihy, nevyhověl tím, že prohlásil, že je ochoten je předložiti, aniž je skutečně v již stanovené mu lhůtě předložil. Že by výzva ta odporovala snad ustanovením §§ 314 a násl. zák. o př. d. o provádění důkazů obchodními knihami, nebylo v odpovědi na zmíněnou výzvu namítáno.«

Nález tento je pozoruhodný především tím, že soud tu nepřímou dáva najevo názor, že výzva, aby poplatník do 8 dnů předložil obchodní knihy, není v souhlasu s ustanoveními o provádění důkazu obchodními knihami, jak je v zák. o př. daních upraven.

Přísně formelní je stanovisko nálezu z 22. IV. 1936, číslo 12.481/36, v němž soud vyslovuje, že povinnosti předložiti výkaz příjmů a vydání nemůže se poplatník zhostiti poukazem na to, že jeho příjmy a výdaje byly zjištěny v řízení týkajícím se jiné daně. V konkrétním případě odpověděl totiž poplatník k výzvě, aby prokázal příjmy a vydání, že tyto byly přesně zjištěny při revisi jeho daně z obratu. V takovém poukazu nelze podle názoru soudu spatřovati vyhovění výzvě.

Zásadní význam pro poplatníky má i nález z 31. III. 1936, č. 11.565/36, v němž soud praví:

Pokud stěžovatel míní, že bylo věcí finančního úředníka, sepisujícího s ním protokol, aby jej upozornil na to, že jeho protokolární odpověď není dostatečná, jest na omylu. Bylo věcí stěžovatele, aby na úřední výzvu řádně odpověděl. Nevyhověl-li ve své ústní (protokolární) odpovědi úplně úřední výzvě, nemůže se na to vymlouvatí, že finanční úředník, protokol sepisující, nedbaje

své úřední povinnosti, na to ho neupozornil, že jeho odpověď na úřední dekret není úplná. Naopak bylo věcí stěžovatele, aby dříve než podepsal protokol, upozornil, že protokol není úplný a že neobsahuje všechno to, co udal jako odpověď, pokud se týče zmínku o předložených dokladech. Jestliže tak stěžovatel neučinil a protokol podepsal, pak měl žalovaný úřad ve správních spisech dostatečnou oporu pro svůj výrok, že stěžovatel nevyhověl výzvě, aby podrobně rozvedl své příjmy a výdaje a aby je doklady prokázal, neboť podle obsahu protokolu, jak je shora reprodukován, stěžovatel ani nerozvedl své příjmy a výdaje, ani nepředložil doklady na dotvrzení svých příjmů.

Pokud jde o **daň z obrátu**, dospívá nále z 15. V. 1936, číslo 12.701/36 k závěru, že úplata zvláště sjednaná za vytápění bytu ústředním topením a za používání zdviže podléhá zásadně dani z obrátu.

Nález ze 14. V. 1936, č. 18.366/33 vyslovuje, že i proti osobě v konkursu možno vydati platební rozkaz na daň z obrátu, opíraje se o ustanovení

§ 20.

Stížnost na nejvyšší správní soud uplatňuje, že nelze oproti osobě nacházející se v konkursu vydati platební rozkaz, nýbrž že bylo daňovou pohledávkou podle § 55 konkursního řádu (zákon č. 64/31 Sb.) u soudu přihlásiti a teprve, kdyby správce konkursní podstaty tuto pohledávku neuznal, mohlo by býti podle § 112, odst. 2. konk. ř. vydáno rozhodnutí finančního úřadu.

Soud neshledal stížnost důvodnou.

Vyměření daně z obrátu stane se podle § 20 zák. č. 268/1923, prodlouženého zákony č. 246/26 a 188/30 Sb., který pro vyměření daně z obrátu za rok 1931 přichází v úvahu, finančním úřadem vydáním platebního rozkazu. Přihlášení ke konkursu možno provésti teprve tehdy, byla-li daň z obrátu platebním rozkazem předepsána. Stěžovatelkou uvedená ustanovení konkursního řádu vydání platebního rozkazu nestojí v cestě, poněvadž ustanovení konkursního řádu vydání platebního rozkazu předpokládají a upravují jen postup při stanovení pořadí (§ 55) a v případě popření pravosti pohledávky (§ 112).

V judikatuře poplatkové dotýká se nále z 16. III. 1936, č. 11.347/36 opětně povahy veřejné společnosti obchodní a vyslovuje:

Výtka, že nemovitostní poplatek není odůvodněn, jest založena na právním názoru, že vystoupením společníka H. u vzdání se všech práv a nároků plynoucích ze společenské smlouvy nenastal převod vlastnického práva k nemovitostem, o něž jde, resp. podíl tohoto společníka na nich, ježto vlastníkem těchto nemovitostí byla od počátku toliko společnost samostatná, na čemž vystoupením jednoho společníka ničeho se nezměnilo.

Soud neshledal tuto výtku důvodnou, setrvav na své ustálené

judikatuře, že veřejná obchodní společnost — přes to, že je subjektem práv a závazků vůči osobám třetím — není osobou právnickou a že je proto její jmění jako vázané jmění účelové ve spoluvlastnictví společníků (Boh. F 1561/23, 3005/26, 4520/28 a j.). Z toho plyne, že nemovitosti, o něž jde, nalézaly se ve spoluvlastnictví všech 3 společníků, kteří se zřetelem na stejnou výši základního vkladu participovali na nich stejnými ideálními díly, t. j. po $\frac{1}{3}$. Vystoupil-li společník H. ze společnosti za současného vzdání se všech práv a nároků, plynoucích ze společenské smlouvy, vzdal se tím i svého ideálního podílu na nemovitostech, o něž jde, ve prospěch společníků ostatních, čímž nastal nepochybně převod tohoto ideálního podílu na zbylé společníky rovným dílem. Pak je ale předpis nemovitostního poplatku v zásadě odůvodněn.

Pokud jde o **soudní poplatky**, vyslovuje náleze z 2. III. 1936, č. 10.706/36 právní zásadu, že základem poplatku ze žaloby o určení ve smyslu § 110 konkursního řádu č. 337/1914 ř. z. se žalobním návrhem, že straně přísluší proti konkursní podstatě určité pohledávky, je hodnota udaných pohledávek v žalobě.

Nález z 11. V. 1936, č. 9568/34 vyslovuje u výkladu *saz. pol. 102/45, pozn. 3.*

Stížnost uplatňuje shodně s rekursem, že poplatek vkladní nemůže být vůbec předepsán stěžovateli, nýbrž dlužníku, ježto jde o soudní poplatek v řízení exekučním, pro který platí co do platební povinnosti stejné zásady, jako pro veškeré poplatky v řízení sporném a exekučním k placení hotovými předpisované. Poplatek vkladní měl prý být předepsán straně povinné právě tak, jako rozsudečné, pokud není vybíráno v kolcích, protože zde platí zásada cís. nař. č. 279/1915 ř. z., které stanoví, že veškeré poplatky má platiti strana v řízení podlehnuvší, t. j. která odsouzena byla k náhradě útrat. Opačná ustanovení poplatkového zákona že byla derogována pro obor řízení sporného a exekučního ustanoveními cís. nař. č. 279/1915 ř. z. a neplatí tedy ohledně vkladů v exekuční cestě provedených.

Tato námitka stížnosti je bezdůvodná.

Z ustanovení, jež obsahuje cís. nař. č. 279/1915 ř. z. nelze vůbec dovoditi právní stanovisko, zastávané stěžovatelem.

Dle § 1., odst. 1. cit. cís. nařízení podrobeny jsou poplatku dle připojené sazby, tvořící součást tohoto cís. nařízení, spisy, úřední úkony a listiny v něm uvedené, které dále roztrženy jsou do odstavců A. až E. Dle odstavce druhého téhož paragrafu, pokud mluví se v tomto cís. nařízení o soudních poplatcích bez dalšího rozeznávání, rozumějí se tím všechny poplatky v sazbě upravené. Dle tohoto znění § 1 upravilo cís. nařízení č. 279/1915 ř. z. pouze poplatky uvedené výslovně buď v něm a v sazbě k němu připojené, tedy taxativně vyjmenované. O poplatku ze zápisu vkladu práva zástavního však neobsahuje ustanovení ani samo cís. nařízení č. 279/1915 ř. z., ani sazba soudních poplatků k němu připojená,

nemohlo proto cit. cís. nařízením býti derogováno ustanovení saz. pol. 102/45 popl. zák., jak namítá stěžovatel. Z toho plyne, že povinnost vymáhajícího věřitele zaplatiti vkladné ze zápisu exekučního práva zástavního do knih pozemkových dle pozn. 3. k saz. pol. 102/45 popl. zák. nedoznala změny cís. nařízením č. 279/1915 ř. z. a stížnost, tvrdící opak, jest v tomto směru bezdůvodná.

Nález z 23. V. 13.294/36 vyslovuje, že poplatnost rozsudku pro zmeškání nemění se tím, že rozsudek ten byl zrušen pro navrácení v původní stav, a že při dalším jednání bylo uzavřeno narovnání.

Velmi významný pro praxi je nález z 4. V. 1936, č. 19.442/35, vykládající ustanovení

saz. pol. 30/47.

Ve stížnosti opakuje stěžovatel námitky uplatňované již v rekursu. Pokud namítá, že sporné listiny neobsahují prohlášení, že se příjem peněz potvrzuje, správně uvádí naříkané rozhodnutí, že pro otázku zpoplatnění je rozhodným jedině obsah dotčených listin, nikoli jejich forma. (Srovnej nález Boh. F. 1933/24 a nález nejvyššího správního soudu ze dne 26. ledna 1932, č. 1068/32.) Ze znění obou listin jde najevo, že spolek v B. přijal od stěžovatele uvedené tak částky a jestliže listiny ty byly určeny stěžovateli, nemůže jim býti upřen význam, že jimi bylo stěžovateli potvrzeno zaplacení udaných částek.

Stěžovatel tvrdil však již v rekursu, že nejednalo se o takovéto potvrzení určené jemu, nýbrž o sdělení majiteli konta a členu společenstva, totiž pozůstalosti po K. F-ové, resp. jejím zástupcům, aby tito byli zpraveni o tom, jaká změna na kontě pozůstalosti byla provedena. Námitkou touto však žalovaný úřad vůbec se nezabýval a pravdivost tvrzení stěžovatele nezjistil. Běží však o skutkové zjištění, které pro spornou otázku je rozhodné. Neboť podle znění saz. pol. 30/47 podléhá poplatku podle hodnoty přijatého předmětu podle stup. II. potvrzení oprávněných osob dlužníkům na důkaz, že závazek byl splněn, aneb všeobecně o tom, že přijata byla ocenitelná věc, která přešla do vlastnictví příjemce nebo osoby, jejímž jménem se příjem potvrzuje. Pro poplatnost potvrzení podle saz. pol. 30/40 jest tedy rozhodným, aby potvrzení vydáno bylo osobou oprávněnou, resp. jejím zmocněncem osobě povinné, případně jejím zmocněnci. V daném případě tedy podléhaly by listiny poplatku jen tehdy, byly-li vydány stěžovateli jako dlužníku na důkaz, že splnil svůj závazek. Podmínka ta nebyla splněna, jestliže určeny byly pro zástupce pozůstalosti K. F-ové za tím účelem, aby oni vyrozuměni byli o uvedených platech.

Stěžovatel namítal však v rekursu též, že listiny nebyly vydány od osoby legitimované, totiž že neobsahují projev ani věřitele ani jeho zmocněnce, ke kvitování platů výslovně zmocněného. Podle obsahu obou listin platy konány byly ve prospěch pozůsta-

losti po K. F-ové. Tato věřitelka sama příjem peněz nepotvrzuje, nýbrž spolek v B. Podle odůvodnění naříkaného rozhodnutí — viz slova »...osoby, jejímž jménem se příjem potvrzuje...« a »... podle vlastnosti zastoupeného zplnomocnitele...« — předpokládá žalovaný úřad, že spolek v B. potvrzuje příjem peněz jménem pozůstalosti po K. F-ové. Pro předpoklad tento však není v obsahu potvrzenek žádné opory.

Není tedy ani tato pro spor rozhodná skutečnost řádně zjištěna a skutková podstata potřebuje v podstatných bodech doplnění.

Pokud jde o **směnečné poplatky** praví nález z 24. IV. 1936 č. 12.502/36, že pro účast na oběhu směnky je nerozhodno, zda osoba předkládající směnku k protestu činí tak vlastním jménem či jako právní zástupce jiné osoby.

V nálezu z 18. II. 1936, č. 19.644/33 dovedil soud, že pro povinnost budov, postavených poplatníkem na vlastních pozemcích, **k poplatkovému ekvivalentu**, je rozhodná doba 10 let od nabytí pozemků a nikoliv od zřízení budov.

O usnesení odborného plena opírá se nález z 21. IV. 1936, č. 19.242/35, v němž soud, odchýliv se od dosavadní judikatury, připouští, že **zvýšený poplatek podle § 80 poplatkového zákona** z právního jednání, neohlášeného k vyměření poplatků advokátem — za jehož spolupůsobení jednání bylo uzavřeno — může být předepsán straně. Z argumentace soudu bylo by vyjmouti odůvodnění:

Podle § 80 popl. zák. jest zaplatiti poplatek, připadající z právního jednání, ve dvojnásobné výši, a to osobami, jež jsou povinny poplatek ten platiti nebo zaň ručí, jestliže ono právní jednání nebylo v zákonné lhůtě k vyměření poplatků příslušnému úřadu oznámeno.

Ustanovení toto i když je obsaženo v oddílu poplat. zákona, jednajícím o přestupcích zákona, nestanoví podle svého doslovu, že by se jím vedle poplatku, jenž podle příslušného zákonného ustanovení připadá z dotyčného právního jednání, stanovil trest nebo pokuta ve stejné výši, nýbrž stanoví se tu prostý důsledek pro neohlášení dotyčného právního jednání v určené lhůtě v tom smyslu, že místo »řádného« poplatku musí býti zapraven poplatek dvojnásobný, »poplatek zvýšený«.

Nález ze dne 10. března 1925, č. 795, Boh. F 2401, ovšem vyslovuje zásadu, že »poplatkové zvýšení« podle § 80 popl. zákona může býti v těch případech, kdy nebyla k vyměření poplatků ohlášena smlouva, uzavřená za spolupůsobení advokáta, uloženo jen tomuto advokátovi a nikoli smluvní straně poplatkem povinné. Leč takový výklad, jenž roztrhává od sebe »poplatek řádný« a »poplatkové zvýšení«, odporuje ustanovení § 80 popl. zák., že má býti zaplacen poplatek ve dvojnásobné výši, t. j. »poplatek zvýšený«, tedy jeden poplatek, a to právě osobami, jež jsou k za-

placení poplatku z dotyčného právního jednání podle příslušných ustanovení povinny, nebo zaň ručí.

Okolnost, kým bylo zaviněno, že právní jednání nebylo řádně k vyměření poplatků ohlášeno, resp. kdo měl v tom kterém případě ohlašovací povinnost, je tu vůbec nerozhodna; povinnost, zaplatiti poplatek vyšší nežli »řádný«, nastupuje tu jako prostý následek skutečnosti, že právní jednání nebylo řádně ohlášeno (objektivně), nikoli jako trest pro toho, kdo je povinen ohlášení to učiniti, za to, že tak neučinil.

Proto okolnost, že podle § 44, č. 1, lit. b) popl. zák. v těch případech, kdy právní jednání bylo uzavřeno za spolupůsobení advokáta, jest tento advokát povinen ohlásiti smlouvu tu k vyměření poplatků, a kde tedy smluvní strany ohlašovací povinnosti nemají, nemůže míti významu pro povinnost smluvních stran, k placení poplatku z tohoto právního jednání povinných, zaplatiti poplatek ten vyšším obnosem (než činí poplatek »řádný«), podle § 80 popl. zák., nýbrž může okolnost ta míti význam jen pro případy, kde jde o trestní stíhání osob, jež svým povinnostem podle poplatkového práva nevyhověly a kde tedy se předpokládá subjektivní zavinění (§§ 82 a násl. popl. zákona).

Rovněž i nález z 21. III. 1936, č. 8349/30 opírá se o usnesení odborného plena. Zde obíral se soud otázkou práva rekursní stolice prováděti reformaci in peius a došel k závěru, že právo rekursní stolice, aby ve věcech poplatkových rozhodnutí I. instance měnila na úkor rekurentův, plyne přímo z ustanovení § 4 zákona, č. 52/ 1907 ř. z.

Z nálezů týkajících se **daně dědické** má značný praktický význam nález z 11. III. 1936, č. 17.016/34 jednající o tom, za jakých okolností jsou srážkovou položkou útraty nemoci zůstavitelovy a vyslovující k

§ 22, odst. 3. c. n. 278/1915 ř. z.

Z podaného skutkového základu daného případu jest zřejmo, že žalovaný úřad vycházel ze zjištění, že náklady poslední nemoci zůstavitelčiny, o něž jde, byly uhrazeny stěžovateli před její smrtí a nikoliv z jejího jmění. Správnost tohoto skutkového zjištění není stížností brána v odpor, naopak ji rekurs — jak naříkané rozhodnutí správně zdůraznilo — i stížnost samotná výslovně přiznává. Za tohoto stavu věci nemohl soud nalézt, že zamítavé rozhodnutí žalovaného úřadu spočívá na skutkovém podkladě odporujícím spisům nebo jinak vadně zjištěném, ani že odporuje zákonu, setrvav na právním názoru, vysloveném v nálezu ze dne 7. ledna 1927, č. 88, Boh. F 3466, jehož se také žalovaný úřad v naříkaném rozhodnutí dovolal, a na jehož odůvodnění odkazuje soud podle § 44 jedn. řádu, že totiž útraty poslední nemoci zůstavitelovy jsou jen tehdy odčitatelnou položkou podle § 22, odst. 3. cís. nař. č. 278/1915 ř. z., když byly hrazeny teprve po smrti zůstavitelově a z jeho jmění, a že, byly-li tyto náklady zapraveny

za života zůstavitelova a ze jmění osoby třetí, může náhradní nárok této třetí osoby býti prokázán jedině způsobem předepsaným v § 21 prov. nař. č. 397/1915 ř. z.

Že posléz zmíněný průkaz v daném případě nebyl podán, stížnost sama přiznává. K vývodům stížnosti, týkajícím se nemožnosti tohoto průkazu, stačí uvést, že jest zcela nerozhodno, proč průkaz takový v tom kterém případě nebyl nebo nemohl býti opatřen, ježto po té stránce platné právo úchylek nepřipouští.

Také **celní judikatura** přinesla v poslední době několik zásadních nálezů, z nichž dlužno upozorniti na nález z 30. III. 1936, č. 11.309/36 vyslovující, že § 103 cel. zákona č. 114/1927 nedává straně právního nároku na prominutí celní pohledávky a nález z 1. IV. 1936, č. 13.224/32 dovozující, že ani ustanovení odst. 3. § 105 téhož zákona nedává straně právní nárok na vrácení dovozního cla v případě, bylo-li dovezené zboží vyvezeno v nezměněném stavu opět do ciziny. U posledního nálezu jde o odchylku od výkladu za platnosti dřívějšího celního zákona, kdy judikatura nárok ten přiznávala. Důležitým je i nález z 23. V. 1936, č. 13.244/36 obírající se právní povahou výkladů o sazební příslušnosti zboží. Soud tu vyslovuje:

V § 90 cel. zák. se stanoví, že vydávání výkladů o sazební příslušnosti zboží a o výši táry na dotazy stran bude upraveno nařízením.

Podle § 174, odst. (1.) prov. nař. k cel. zákonu »vydává právně závazné výklady o sazební příslušnosti zboží a o výši táry ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem průmyslu, obchodu a živností, a jde-li o zemědělské plodiny a výrobky, též v dohodě s ministerstvem zemědělství. Ustanovení § 231, odst. (13.) prov. nař. o vyžádání znaleckého posudku platí obdobně«.

Podle § 174, odst. (9.) váže výklad, daný k dotazu strany příslušným úřadem ony celní úřady, které byly o něm vyrozuměny; v odst. (10.) téhož paragrafu se stanoví: »Výklady zásadnější povahy vyhlásí ministerstvo financí ve svém věstníku. Takto vyhlášené výklady jsou v účinnosti, dokud nebudou nahrazeny pozdějšími výklady nebo rozhodnutím nebo celně-právními ustanoveními.«

Z obsahu cit. §§ se podává, že těmito ustanoveními byla dána stranám možnost dotazovati se předem, jaké clo bude v tom či onom případě vyměřeno, a výklad, který na takový dotaz úřad k tomu povoláný podá, má pouze ten význam, že se clo, které tento úřad ve svém výkladě sdělil, bude podle této celní sazby a v této výši požadovati.

Dalšího významu však těmito ustanovením přikládati nelze a zejména není možno z nich dovozovati, že by dotázavší se strana, až skutečně dojde k proclení zboží, se musila takovému výkladu bezpodmínečně podrobiti a že by vydaným výkladem bylo pak vyloučeno reklamační řízení podle § 110 cel. zák. a § 231 prov. nař. k němu,

Uvedený výklad váže tedy v naznačeném rozsahu pouze dotčené celní úřady, nikoliv však stranu a neukládá jí tedy ještě nijakou určitou platbu nebo určitý závazek.

Podle toho je tudíž výklad, daný ve smyslu § 90 cel. zák. č. 114/1927 Sb. a § 174 prov. nařízení k němu č. 168/1927 Sb. pro stranu pouhým poučením, nikoliv však rozhodnutím ve smyslu § 2 zák. o s. s., jímž by strana mohla býti ve svých právech poškozena. Ale pak je stížnost na takový výklad podle cit. § 2 zák. o s. s. nepřipustná a bylo ji proto zamítnouti, aniž se musil nejvyšší správní soud námitkami stížnosti věcně zabývat (srovnej i nález B 1685 F).

Vycházeje v podstatě ze stejné zásady vyslovuje soud v nálezu z 8. II. 1936, č. 10.596/36:

Jest sice pravda, že naříkaný výrok žalovaného úřadu, že »ručení za tuto daň (t. j. za dědickou daň předepsanou O. R.) »bude uplatňováno podle ustanovení bodu 1. § 35 a § 36 zák. čl. XI:1918«, mohl snad vzbuditi ve stěžovateli domněnku, že podle obsahu naříkaného rozhodnutí je zde dána možnost, že ono ručení bude svého času — tedy v budoucnosti — uplatňováno ohledně celé dědické daně předepsané, jen vůči stěžovateli. Leč z podaného znění § 2 zák. o s. s. plyne, že ke stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu je oprávněn jen ten, kdo může tvrditi, že jeho právo bylo porušeno, a že tudíž pouhá možnost, že něčí právo snad v budoucnosti porušeno bude, nestačí k odůvodnění legitimace ke stížnosti na tento soud.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y

Doc. Dr. Vlad. Fajnor a Dr. Ad. Záturcký: **Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi.** II. prepracované, judikatúrou sahajúcou do r. 1935 doplnené vydanie. Str. 600. Nákladom Právnickej jednoty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi v Bratislave. Generálny komisionár: Právnické kníhkupectvo a nakladateľstvo V. Linhart, Praha. Cena 110 Kč.

Jest upřímně uvítati, že Právnická jednota v Bratislavě vydala nadepsaný Nástin, vyšedší po prvé v r. 1923 (1. část) a 1924 (2. část), již po dosti dlouhou dobu rozebraný, ve 2. vydání, po kterém bylo již hlasitě voláno.

Dostává se tak opět na knihkupecký trh tento velmi dobrý systém slovenského práva, a to důkladně přepracovaný, zejména též podle stavu dne 1. ledna 1935. Co do rozsahu jest zúžen o právo konkursní, obchodní a směnečné, která změna zdůvodněna v úvodu tím, že vyšly již příručky těchto oborů. V oddílu o právu vlastnickém zůstalo však stručné zpracování práva horního.